

SHO-rapportage Haïti

12 januari 2010 – 12 januari 2011

SHO-actie

'Help slachtoffers aardbeving Haïti'

DEELNEMENDE ORGANISATIES HAÏTI-ACTIE: CORDAID MENSEN IN NOOD • ICCO & KERK IN ACTIE • NEDERLANDSE RODE KRUIS • OXFAM NOVIB • SAVE THE CHILDREN • TEAR • TERRE DES HOMMES • UNICEF NEDERLAND • WORLD VISION • DORCAS • PLAN NEDERLAND • CARE NEDERLAND • HABITAT FOR HUMANITY • VERENIGING NEDERLANDSE GEMEENTEN • LEGER DES HEILS

COLOFON

UITGAVE SAMENWERKENDE HULPORGANISATIES (SHO)

© Den Haag, januari 2011

Vormgeving: Ontwerpwerk, Den Haag

Digitaal drukwerk: OCC De Hoog, Oosterhout

Teksten: de Samenwerkende Hulporganisaties

Redactie: Elselijn Mulder

Eindredactie: Fred Geelen

SHO-rapportage Haïti

12 januari 2010 – 12 januari 2011

SHO-actie

**'Help slachtoffers
aardbeving Haïti'**

Inhoud

Voorwoord	4
SHO en hulpverlening	7
Cordaid Mensen in Nood	11
ICCO & Kerk in Actie	14
Nederlandse Rode Kruis	16
Oxfam Novib	18
Save the Children	20
Tear	22
Terre des Hommes	24
UNICEF Nederland	26
World Vision	29
Plan Nederland	31
Dorcas	33
Leger des Heils	35
CARE Nederland	37
SHO-contacten	39

Voorwoord

Een jaar geleden, op 12 januari, beefde de aarde van Haïti. In slechts enkele seconden verloren meer dan 220.000 mensen hun leven en werden tal van gebouwen en huizen verwoest. Vooral de dichtbevolkte hoofdstad Port-au-Prince en omliggende plaatsen raakten zwaar beschadigd en veranderden in een chaos. Voor honderdduizenden Haïtianen zal het leven nooit meer hetzelfde zijn.

Alhoewel de ramp een jaar geleden plaatsvond, zijn de gevolgen van de aardbeving nog dagelijks voelbaar en zichtbaar in het straatbeeld van Haïti. Ook na een jaar ligt er nog veel puin in de straten en wonen er in en rond Port-au-Prince nog teveel mensen noodgedwongen in tentenkampen. Door de grote hoeveelheid puin en het gebrek aan ruimte verloopt de bouw van huizen traag.

Een ramp komt zelden alleen. Dat gold het afgelopen jaar zeker voor de Haïtianen. Die werden na de aardbeving getroffen door een uitbraak van cholera. Deze zeer besmettelijke maar op zich goed te behandelen ziekte ontkiemde buiten het aardbevingsgebied. Armoede, onwetendheid over een goede hygiëne en de voor hulporganisaties moeilijke bereikbaarheid van het platteland, kostte veel Haïtianen het leven. Het was bijna onvermijdelijk dat de cholera ook de overvolle tentenkampen in Port-au-Prince en omgeving zou bereiken. De orkaan Tomas die kort na de uitbraak van cholera op Haïti voor veel wateroverlast zorgde, gaf daartoe de laatste zet.

Naast het natuurgeweld, veroorzaakten ook de presidentsverkiezingen eind 2010 veel onrust onder de bevolking. Haïti kende al voor de aardbeving een zwak bestuur en de bevolking ging gebukt onder corrupte overheidsinstellingen. Het is dan ook zorgelijk dat de eerste ronde van de presidentsverkiezingen zo chaotisch, met fraude en geweld, is verlopen. Juist op een moment dat Haïti dringend behoefte heeft aan stabiliteit en een goed functionerende overheid die daadkrachtig leiding geeft aan de wederopbouw van het land.

Ondertussen gaan hulporganisaties, waaronder de deelnemers van de SHO, onder deze moeilijke omstandigheden door met het helpen van de bevolking. Terwijl al onze inzet is gericht op structurele oplossingen voor Haïti, zijn we door de situatie gedwongen echter nog steeds druk met het bieden van noodhulp. Want nog steeds verblijven ruim 1 miljoen mensen in tentenkampen.

De eerste stappen voor wederopbouw zijn inmiddels gezet, maar de voortzetting wordt ernstig gehinderd door politieke besluiteloosheid. De Haïtiaanse overheid moet belangrijke politieke beslissingen nemen, bijvoorbeeld over een systematische aanpak van het ruimen van puin en het aanwijzen van land voor de bouw van huizen. De internationale gemeenschap moet daarbij haar volledige medewerking geven. Het is te hopen dat een grootschalige wederopbouw nu snel kan beginnen, zodat de Haïtianen weer uitzicht krijgen op een betere toekomst.

De rapportage die voor u ligt is speciaal opgesteld voor 12 januari 2011, de dag dat het een jaar geleden is dat de aardbeving Haïti trof. In deze rapportage willen de SHO-deelnemers laten zien wat zij tot nu toe met het geld van de actie voor Haïti hebben gedaan. Eind april verschijnt een uitgebreide SHO-rapportage over één jaar hulpverlening op Haïti.

Farah Karimi,

Voorzitter SHO-actie 'Help slachtoffers aardbeving Haïti'

SHO en hulpverlening

De actie 'Help slachtoffers aardbeving Haïti' van begin 2010 bracht ruim 111 miljoen euro op. Van dit geld, dat binnenkwam op Giro 555, is in het eerste jaar ruim 42 miljoen euro uitgegeven. Verreweg het merendeel van dit geld is besteed aan noodhulp. De wederopbouw komt langzaam van de grond.

Ramp op ramp

De aardbeving die Haïti op 12 januari 2010 trof, was de zwaarste sinds eeuwen. De beving met een kracht van 7.0 op de schaal van Richter had een verwoestend effect op de hoofdstad Port-au-Prince en omliggende steden als Jacmel, Léogane, Petit Goave en Grand Goave. Volgens OCHA, het bureau voor de noodhulpcoördinatie van de Verenigde Naties (VN), vielen bij de ramp 222.570 doden en 300.000 gewonden en stortten 188.383 huizen in of raakten beschadigd. Naar schatting zijn 3 miljoen mensen door de aardbeving getroffen.

Hulp kwam snel op gang en maandenlang leek de situatie, ondanks de zware verwoesting en ontregeling van het dagelijks leven, enigszins stabiel. Tot er in oktober buiten het aardbevingsgebied en buiten het zicht van de hulporganisaties cholera uitbrak. Een zeer besmettelijke ziekte en een groot gevaar voor de overvolle tentenkampen in Port-au-Prince en omliggende gebieden.

Niet veel later – in november – raasde de orkaan Tomas over Haïti. De orkaan ging gepaard met harde slagregens en overstromingen. Door de wateroverlast bereikte de cholera-bacterie, die zich via water verspreidt, ook Port-au-Prince en omgeving. Tot op heden eiste de ziekte 3.651 levens en het aantal besmettingen en dodelijke slachtoffers blijft stijgen.

De onrust onder de Haïtiaanse bevolking wordt versterkt door de niet goed functionerende Haïtiaanse regering. Al voor de aardbeving was deze instabiel en ook in het afgelopen rampjaar bleek zij niet in staat om besluitvaardig op te treden. De hoop is nu gericht op een nieuwe regering. De presidentsverkiezingen in november werden, ondanks meldingen van fraude en geweld, rechtsgeldig verklaard. In februari vindt de tweede verkiezingsronde plaats.

Hulpverlening

De internationale gemeenschap zegde na de aardbeving 8 miljard dollar toe voor noodhulp aan en wederopbouw van Haïti. In de eerste zes maanden na de aardbeving ontvingen meer dan 1,5 miljoen mensen noodonderdak, voedsel, kookspullen, schoon drinkwater en medische hulp. Duizenden toiletten en wasgelegenheden werden geplaatst, scholen heropend en activiteiten opgezet om mensen weer aan een inkomen te helpen.

Vanaf dag één zetten hulporganisaties zich in om een uitbraak van besmettelijke ziekten te voorkomen. Daartoe kregen zoveel mogelijk mensen schoon drinkwater en voorlichting over hygiëne en werden sanitaire voorzieningen aangelegd. Desondanks kon een uitbraak van cholera, een ziekte die al sinds een eeuw op Haïti leek uitgebannen, niet worden voorkomen.

De uitbraak van cholera dwingt hulporganisaties, ook nadat de acute noodhulpfase is afgelopen, hun noodhulpactiviteiten voort te zetten. Sommige organisaties hebben hun activiteiten op het gebied van gezondheid, water en sanitaire voorzieningen geïntensiveerd en centra voor de behandeling van cholera ingericht. De omvang en de snelheid waarmee de ziekte zich verspreidt, was niet voorzien. De verwachting is dat de epidemie nog enkele maanden zal duren.

De wederopbouw van Haïti wordt niet alleen gehinderd door de uitbraak van cholera, maar vooral door een slecht functionerende overheid en bureaucratische besluitvorming. Nog steeds liggen de straten van Port-au-Prince vol met puin en het ziet er niet naar uit dat de regering daar op korte termijn een oplossing voor biedt. Ondertussen belemmeren de brokstukken de hulpverlening en de (her)bouw van huizen en infrastructuur. Als gevolg daarvan moeten meer dan 1 miljoen mensen in tentenkampen blijven wonen. Voor de wederopbouw van Haïti is een sterke overheid nodig. Een overheid die daadkrachtig ruimte voor het puin aanwijst, landrechten regelt en wederopbouwplannen goedkeurt.

SHO

In Nederland leverde de SHO-actie 'Help slachtoffers aardbeving Haïti' ruim 111 miljoen euro op. Dit is inclusief de 41,7 miljoen euro die het ministerie van Buitenlandse Zaken bijdroeg door de opbrengst van de nationale televisieuitzending te verdubbelen. Van dit bedrag is 12 miljoen euro overgemaakt naar Giro 555. Dit geld wordt uitgegeven in de noodhulpfase. Het resterende bedrag wordt in tranches aan de SHO overgemaakt en is bestemd voor wederopbouw.

Met het SHO-geld worden hulpactiviteiten van vijftien Nederlandse hulporganisaties werkzaam op Haïti gefinancierd. De werkwijzen van de diverse SHO-deelnemers verschillen: sommige organisaties verlenen directe hulp met eigen teams, andere werken via teams van de partner- of internationale koepelorganisatie.

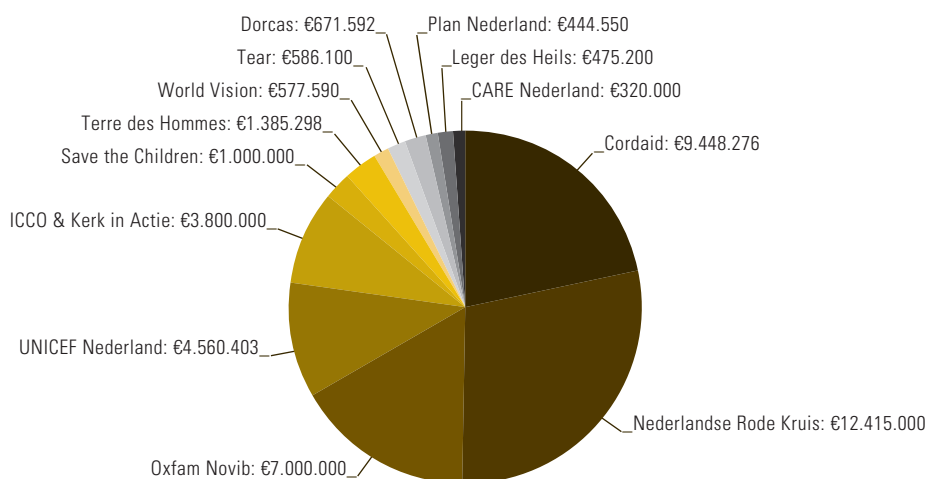
Het SHO-bestuur heeft in december de noodhulpfase voor Haïti met zes maanden verlengd. Daarmee zal de noodhulpfase in totaal 18 maanden duren. Een noodhulpfase van anderhalf jaar is extreem lang, maar noodzakelijk gezien de enorme verwoesting die de aardbeving en daarop volgende rampen hebben veroorzaakt.

Aan de actie voor Haïti nemen deel: Cordaid Mensen in Nood, ICCO & Kerk in Actie, Nederlandse Rode Kruis, Oxfam Novib, Save the Children, Tear, Terre des Hommes, UNICEF Nederland en World Vision. Tot de gastdeelnemers behoren Dorcas, Plan Nederland, CARE Nederland, Habitat for Humanity, Vereniging Nederlandse Gemeenten (VNG) en Leger des Heils.

Bestedingen

Van het geld dat op Giro 555 is binnengekomen (een deel staat dus nog bij het ministerie van Buitenlandse Zaken op de rekening) is tot nu toe 82 miljoen euro naar de deelnemers overgemaakt. Daarvan is ruim 50 miljoen euro overgemaakt aan de uitvoerende partner- of koepelorganisaties op Haïti. Tot en met 31 december hebben de SHO-deelnemers 42.684.009 euro uitgegeven aan hulpverlening op Haïti. In tabel 1 is de besteding per organisatie te zien. Habitat for Humanity en de VNG hebben nog geen SHO-middelen besteed en zijn daarom nog niet in het overzicht opgenomen.

TABEL 1. BESTEDINGEN SHO-GELDEN PER DEELNEMER

In verschillende rapportages brengt de SHO verslag uit over de bereikte resultaten, activiteiten en begunstigen. Inmiddels verschenen er rapportages na respectievelijk drie en zes maanden. De beknopte rapportage die nu voor u ligt is speciaal samengesteld voor 12 januari 2011. In april verschijnt een uitgebreide rapportage waarin alle SHO-deelnemers gedetailleerd aangeven wat er in het afgelopen jaar met de SHO-middelen aan hulp is geboden.

In de volgende hoofdstukken volgen per SHO-deelnemer de resultaten, belemmeringen, activiteiten om cholera te bestrijden en toekomstplannen.

Cordaid Mensen in Nood

Cordaid Mensen in Nood werkt al meer dan twintig jaar op Haïti samen met lokale partners. Na de aardbeving heeft de organisatie - vanwege de omvang van de ramp - ook eigen teams ingezet.

Resultaten

In de eerste periode na de aardbeving (tot mei) deelde Cordaid Mensen in Nood met een aantal van haar partnerorganisaties voedselpakketten uit aan 256.850 mensen. In Port-au-Prince en Léogane kregen kwetsbare groepen een maand lang dagelijks één warme maaltijd. Het aanbod van het Academisch Medisch Centrum (AMC) om specialistische diensten te verlenen aan de slachtoffers, zorgde ervoor dat vier medische teams uit Nederland konden worden ingezet. Samen verrichtten zij 160 chirurgische ingrepen. Ook zorgden wij in deze fase voor watervoorzieningen: in drie gemeenschappen werden grote watertanks met een inhoud van 15.000 liter geplaatst en in vier andere gemeenschappen werden waterzuiveringsinstallaties geïnstalleerd. Noodzakelijke reparaties en onderhoud zorgden er echter voor dat de waterzuiveringsinstallaties niet op hun maximale capaciteit konden worden ingezet.

Het grootste programma van Cordaid Mensen in Nood op Haïti is het bouwen van huizen. Het streven is om minimaal 8.500 families van een nieuwe woning te voorzien. De huizen die in Léogane en Port-au-Prince worden neergezet zijn semi-permanent. Dit betekent dat de materialen minstens 15 jaar mee kunnen en dat de huizen op termijn uitgebouwd kunnen worden tot permanente woningen.

Aan de uiteindelijke bouw van een huis gaat heel wat vooraf. Naast het maken van een ontwerp, het in kaart brengen van het terrein en het overleggen met autoriteiten over grondrechten, is ook de samenwerking met de gemeenschap een belangrijk onderdeel van het proces. Zo wordt met de bewoners bekeken wat nodig is, welke mogelijkheden het terrein biedt waarop zij woonden en hoe een situatie gerealiseerd kan worden die beter is dan voor de aardbeving; woningen die bestand zijn tegen orkanen én aardbevingen, voorzieningen in de wijk, een veilige omgeving, met name voor de vrouwen, en mogelijkheden om een inkomen te vinden. Om dit te realiseren stellen wij samen met

de gemeenschap een Gemeenschaps Actie Plan op. Zo zorgen we voor een duurzame verbetering van de leefomstandigheden van de bewoners.

Een van de eerste personen die in aanmerking kwam voor een nieuw huis in Port-au-Prince is Linda Dupont. Hoewel ze door de aardbeving geen dierbaren had verloren, raakte ze wel haar huis en al haar bezittingen kwijt. Nadat ze na de aardbeving drie dagen lang in de regen had gezeten, besloot ze om samen met haar drie kinderen de bruikbare stukken hout en golfplaat van haar ingestorte huis te verzamelen en daarvan een tijdelijk onderkomen te bouwen. Geen goede plek om in te wonen, vertelt ze: "Als het regent wordt alles nat en moeten we alle spullen op bed leggen. Ook komen er 's nachts allerlei insecten naar binnen en kan er makkelijk worden ingebroken." Nu krijgt ze twee nieuwe huizen van Cordaid Mensen in Nood: één voor haar ouders en zus, en één voor haarzelf en haar drie

kinderen. Hoewel ze aangeeft dat het huis niet zo heel groot is, is ze er ontzettend blij mee: "Het huis van Cordaid is heel mooi. Ik had nooit durven dromen dat ik nog voor het nieuwe jaar een nieuw huis zou hebben."

Complexe omstandigheden

Tot december 2010 is van 805 percelen het puin verwijderd en daarop zijn nu 805 huizen gebouwd. Nog eens 396 huizen liggen bij de timmerfabriek klaar om geleverd te worden. Dat alles is minder dan Cordaid Mensen in Nood dit jaar had willen realiseren. Dat had te maken met logistieke problemen, het zoeken naar materiaal en fabricagemogelijkheden, en de hoeveelheid tijd die het kostte om de situatie ter plekke in kaart te brengen. Daar kwam nog eens bij dat de verslechterde veiligheidssituatie ervoor zorgde dat de veldteams meerdere keren niet op pad konden gaan.

Wederopbouw

Het komende jaar zal de bouw van huizen versneld worden voortgezet. Bovendien zal Cordaid Mensen in Nood met lokale organisaties verder werken aan een duurzame verbetering van wijken, inclusief de aanleg van watervoorzieningen en aandacht voor veiligheid en inkomengenererende activiteiten.

Omdat werkgelegenheid de mensen het beste helpt hun bestaan weer op te bouwen, ondersteunen wij samen met collega-organisaties het midden- en kleinbedrijf. Ook wordt gewerkt aan het stimuleren van landbouwactiviteiten in gebieden waar veel van de ontheemden uit Port-au-Prince na de aardbeving hun toevlucht hebben gezocht. Hun opvang heeft in die gebieden veel druk gelegd op de beschikbare hulpbronnen.

Terwijl Cordaid Mensen in Nood op Haïti al met de wederopbouwfase is begonnen, kunnen we door onze permanente aanwezigheid op Haïti relatief gemakkelijk inspringen op eventuele noodsituaties. Bij de uitbraak van de cholera-epidemie bijvoorbeeld hebben we onze lokale partners ondersteund bij het geven van voorlichting over hygiëne. Op korte termijn zullen er aan 75.000 personen medicijnen verstrekt worden tegen cholera en ter voorkoming van uitdroging.

Deze steun komt bovenop onze steun aan partnerorganisaties om hun klinieken operationeel te houden en aan twee mobiele klinieken die in de kampen meer dan 4.500 mensen per maand bereiken.

Vrij snel na de aardbeving startte Cordaid Mensen in Nood met het bieden van ondersteuning bij traumaverwerking. Medewerkers van partnerorganisaties worden getraind in het omgaan met getraumatiseerde mensen. Zij leren trauma's te herkennen en weten waar ze mensen naar moeten doorverwijzen voor verdere hulp. De trainingen worden in vijf departementen gegeven.

ICCO & Kerk in Actie

ICCO & Kerk in Actie (KiA) financiert projecten en programma's op Haïti sinds het eind van de jaren zeventig van de vorige eeuw. In verschillende sectoren werkt ICCO & KiA op Haïti samen met 15 lokale partners. Zij richten zich op ongeveer 30.000 begunstigen. ICCO & Kerk in Actie steunt haar lokale partners op uitvoerings-, financieel en organisatorisch vlak.

Resultaten

Dan vindt op 12 januari de aardbeving plaats: de verwoestende gevolgen zijn bekend. En anders dan bij voorgaande rampen op Haïti (zoals de orkanen in 2008 of de politieke onrust in 2004), waarbij onze partnerorganisaties als eerste paraat waren om te helpen, zijn zij nu zelf slachtoffer: collega's of familieleden zijn omgekomen, huizen en kantoren zijn verwoest of beschadigd. Ook het kantoor van ICCO & KiA is ingestort en de medewerkster is zwaar gewond geraakt. Deze twee factoren maken het werk er de eerste weken en maanden niet eenvoudiger op.

Gelukkig zijn niet alle partnerorganisaties getroffen en degenen van wie het kantoor nog overeind staat, gaan direct aan de slag: de mensenrechtenorganisatie RNDDH is de eerste weken brandpunt van veel clustervergaderingen, zoals de Protection Cluster,

en assisteert bij voedseluitdelingen in Petit Goave. De gezondheidsorganisatie APROSIFA organiseert in Carrefour Feuilles vrijwilligsters die maaltijden koken voor gezinnen in tenten: handiger dan het uitdelen van zakken rijst, want, ja, waar kook je die dan, en van rijst alleen kun je niet leven. Om de getroffen partnerorganisaties weer op de been te helpen, geeft ICCO & KiA een bijdrage voor (tijdelijke) kantoorhuur en de aanschaf van kantoormiddelen.

ICCO & KiA is aangesloten bij het wereldwijde oecumenische netwerk ACT Alliance. Dit netwerk heeft op Haïti een tiental leden die samen het ACT Forum Haïti vormen. De meeste organisaties zijn net als ICCO & KiA al vele jaren actief op Haïti en hebben hechte banden opgebouwd met lokale organisaties. Gezamenlijk hebben zij een programma voor noodhulp en rehabilitatie geformuleerd,

waaraan ICCO & KIA bijdraagt. Een van de deelnemers is de ontwikkelingsorganisatie van de Christian Reformed Church (CRWRC) in de Verenigde Staten en Canada. Samen met de bewoners van een zestal dorpen in de omgeving van Léogane bouwen zij nieuwe huizen (eind september waren al 400 huizen gebouwd) en zijn toiletblokken geïnstalleerd. De CRWRC heeft overeenkomsten kunnen afsluiten met de burgemeester en de eigenaren van de grond, zodat de mensen er tenminste vijf jaar kunnen blijven wonen.

Onduidelijkheid over grondeigendom en het trage verloop van het verwijderen van puin zorgen voor veel vertraging bij de herbouw van huizen. Bewoners van de dorpen zijn opgeleid om psychosociale hulp te bieden aan de slachtoffers en hen te helpen bij de verwerking ervan. Een andere deelnemer is Christian Aid die samen met ICCO & KiA-partners GARR en KORAL projecten uitvoert, gericht op mensen die hun toevlucht hebben gezocht bij familie in de provincie - de zogenoemde internally displaced persons (IDP's). Deze mensen zijn geholpen om hun leven in economische zin weer op te pakken, onder andere met het verstrekken van vee, pootgoed en landbouwmaterialen.

Wederopbouw

Tijdens de wederopbouwfase wil ICCO & KiA zich vooral richten op het versterken van de Haïtiaanse organisaties, onder andere met trainingen voor het personeel en aandacht voor projecten gericht op risicomanagement die de Haïtianen weerbaarder maken bij orkanen, overstromingen en andere natuurrampen. Politieke en sociale aspecten blijven van belang: partners worden ondersteund bij het monitoren van de geboden hulp, het vergroten van de participatie van de getroffen en het versterken van de rol van de samenleving en het maatschappelijk middenveld zodat de Haïtianen zeggenschap krijgen bij de wederopbouw van hun land. Nu is de besluitvorming daarover nog teveel in handen van de internationale gemeenschap. ICCO & KiA verliest de economische en productieve kant hierbij niet uit het oog: naast verdere huizenbouw en de reparatie

van waterleidingsystemen komen er ook projecten gericht op het verbeteren van de voedselzekerheid.

Parallel aan dit alles worden ook enkele projecten gefinancierd gericht op het terugdringen van de cholera. Daarbij gaat het om het geven van voorlichting over hygiëne en de installatie van drinkwatersystemen. Om de wederopbouwprojecten en de reguliere programma's te begeleiden heeft ICCO & KiA momenteel een team van zes Haïtianen ter plaatse, dat zowel vanuit Managua (regionaal kantoor) als Utrecht wordt ondersteund. Herbouw van huizen en bijbehorende infrastructuur in steden kan nu nog niet plaatsvinden, want eerst moet de overheid met stedenbouwkundige plannen komen. Anders bouwen we nu iets dat morgen weer moet worden afgebroken. Ook moet eerst duidelijk zijn dat het perceel eigendom is van de families die we helpen. Daarvoor is een functionerend Kadaster nodig en een wederopbouwplan per wijk.

Nederlandse Rode Kruis

Het Nederlandse Rode Kruis werkt op Haïti via de Internationale Federatie van Rode Kruis- en Rode Halve Maanverenigingen (IFRC) en het Haïtiaanse Rode Kruis. Het Nederlandse Rode Kruis is al sinds 2003 actief op Haïti met verschillende programma's.

Resultaten

Het Nederlandse Rode Kruis kwam direct na de aardbeving op Haïti in actie. Naast het verstrekken van praktische goederen, medicijnen en financiële bijdragen aan de hulpverlening van het Internationale Rode Kruis in Haïti, heeft het Nederlandse Rode Kruis ook hulpverleners naar Haïti gezonden. Het eerste noodhulpteam was binnen drie dagen ter plaatse. Daarnaast leverde het Nederlandse Rode Kruis 21 specialisten op het gebied van logistiek, communicatie, verwanteninformatie, noodhulp, water en sanitatie en gezondheidsprogramma's. Zij werkten nauw samen met het Internationale Rode Kruis en/of zuster Rode Kruis-/Rode Halve Maanverenigingen.

Met SHO-gelden financierde het Rode Kruis onder andere de inkoop, de verpakking, het vervoer en de distributie van goederen en diensten, en het sturen van specialisten op gebied van logistiek, water en sanitatie, noodhulp, medische hulpverlening, communicatie en het herstellen van (familie)contacten.

Dit was een onderdeel van de totale noodhulp die het Internationale Rode Kruis heeft verleend en nog steeds verleent. Naast de noodhulp is er geld bestemd voor wederopbouwprojecten die in september zijn begonnen.

Op het gebied van onderdak richtte het Rode Kruis zich in de eerste maanden met het oog op het naderende regenseizoen met name op het uitdelen van (in totaal ruim 307.000) tentzeilen. Daarnaast werden er huizen gebouwd en gerepareerd. Inmiddels zijn er ruim 2.500 tijdelijke woningen gebouwd. De grondproblematiek (eigendomsrechten) en miljoenen tonnen puin belemmeren echter de snelle bouw van huizen.

De twee Rode Kruis-veldhospitalen in Petit Goave en Carrefour en tientallen mobiele klinieken voor medische zorg in het getroffen gebied behandelden wekenlang gemiddeld 1.500 mensen per dag. Daarnaast verzorgde het Rode Kruis inentingsprogramma's tegen mazelen, difterie, tetanus,

kinkhoest en rode hond. Aan 80.000 families zijn hygiënepakketten uitgedeeld en aan bijna 200.000 families is voedselhulp verstrekt.

Het Rode Kruis geeft hoge prioriteit aan het bouwen van toiletten (alleen in de kampen al 1.350) en de distributie van schoon drinkwater. Dagelijks produceert en levert de organisatie 2,5 miljoen liter schoon drinkwater om er zeker van te zijn dat mensen geen water uit mogelijk vervuilde of besmette rivieren gebruiken. Daarnaast bouwt en herstelt het Rode Kruis waterpunten. Er zijn in 2010 87 waterdistributiepunten gebouwd. Het Rode Kruis besteedt veel aandacht aan het geven van voorlichting over het belang van hygiëne. Honderden vrijwilligers worden getraind en reizen naar de kampen, scholen, kerken en andere plekken om voorlichting te geven. Daarnaast worden met onder andere bulletins en live radio-uitzendingen zoveel mogelijk mensen bewust gemaakt van preventiemaatregelen. Door de samenwerking met de grootste nationale mobiele telefonie provider op Haïti, kan het Rode Kruis via ongeveer 1,2 miljoen sms'jes de voorlichting verder uitbreiden.

Cholera

Cholera is nieuw voor de bevolking op Haïti, dus weet men niet hoe de ziekte voorkomen en behandeld kan worden. Met extra medische voorraden, voorlichting en behandeling probeert het Rode Kruis meer slachtoffers te voorkomen. Voor deze grootschalige gemeenschappelijke Rode Kruisoperatie heeft het Nederlandse Rode Kruis 500.000 euro uit het SHO-geld beschikbaar gesteld.

Wederopbouw

De noodhulpfase is feitelijk nog steeds actueel, maar wordt overlapt door wederopbouwprojecten. Het Rode Kruis houdt zich bezig met het verbeteren en ondersteunen van de gezondheidszorg, onder andere met het bouwen en repareren van ziekenhuizen en scholen. Schoolgeld wordt betaald en er zijn geld-voor-werk programma's voor het ruimen van puin opgezet. In het kader van de Early Recovery zijn zaden en gereedschap gedistribueerd. Ook besteedt het Rode Kruis aandacht aan het versterken van het Haïtiaanse Rode Kruis op het gebied van hygiëne, malariapreventie, rampenvoorbereiding en voorlichting over rampenpreventie. Het verleden leert immers dat Haïti in de nabije toekomst nieuwe rampen zal kennen.

Oxfam Novib

Oxfam is meer dan 35 jaar betrokken bij Haïti. Voor de uitvoering van het aardbevingsprogramma zijn vier Oxfams verantwoordelijk. Voor het totale Oxfam-programma is 98 miljoen dollar beschikbaar.

Resultaten

Met het Oxfam-programma zijn in totaal circa 1 miljoen Haïtianen bereikt. Het grootste deel van de beschikbare fondsen werd besteed aan programma's op het gebied van watervoorziening, sanitatie en hygiëne. Water is niet alleen een eerste levensbehoefte. Samen met sanitaire voorzieningen en een goede hygiëne is schoon water ook van groot belang om een verdere uitbreiding van de cholera in de kampen te voorkomen. Zo worden op het terrein van de Golf Club, een van de grootste kampen van Port-au-Prince met een populatie van 40.000 bewoners, per dag 30 tankauto's met water aangevoerd. In totaal wordt per maand 300 miljoen liter drinkwater geleverd en zijn er 2.500 toiletten aangelegd. Dat laatste gebeurde helaas vaak minder duurzaam dan gepland, want om een riool aan te kunnen leggen is de toestemming nodig van de grondeigenaren. Die geven vaak geen toestemming voor meer permanente constructies uit angst dat de mensen dan later niet meer zullen vertrekken.

Voor een goede watervoorziening is het van belang dat de Haïtiaanse overheid weer de verantwoordelijkheid overneemt voor het leveren van diensten. In dat verband werkt Oxfam nauw samen met DINEPA, het nationale waterinstituut van Haïti. Oxfam traint personeel zodat in de getroffen buurten de huishoudens weer gebruik kunnen maken van water van goede kwaliteit en de afvoer van afval goed is geregeld.

Naast steun in het voorzien van de eerste levensbehoeften, biedt Oxfam de Haïtianen ook perspectief op het genereren van een inkomen. Daarvoor werden aangepaste bedrijfstrainingen gegeven, productiemiddelen uitgedeeld, directe geldbijdragen verstrekt (23.000 gezinnen ontvingen tussen de 125 en 250 dollar), geld-voor-werk activiteiten georganiseerd (ruim 25.000 dagen betaald), en buurt- en bedrijfskantines opgezet en gesteund. Op deze wijze werden ruim 200.000 slachtoffers van de aardbeving door Oxfam gesteund. Hierdoor konden timmerlui, eigenaren van winkeltjes, kleermakers, monteurs en koks een herstart maken. Het merendeel van hen was vrouw. Verder werden aan de families op het platteland die slachtoffers uit Port-au-Prince opvingen, zaden uitgedeeld.

Oxfam streeft ernaar zo veel mogelijk gebruik te maken van de op Haïti aanwezige capaciteit. Van de 900 medewerkers die op Haïti voor Oxfam werken is 90 procent afkomstig van Haïti.

Ook wordt er nauw samengewerkt met honderd gemeenschapsorganisaties. Hun leiders worden getraind in het uitvoeren en beheren van kleine projecten. De meestbelovende projecten worden administratief en technisch ondersteund.

Complexe omstandigheden

Het grootste probleem waarmee alle betrokkenen op Haïti geconfronteerd worden, en dus ook de Oxfams als belangrijke humanitaire actoren, is de besluiteloosheid van de Haïtiaanse overheid. Die zorgt ervoor dat er nog steeds geen overtuigende start is gemaakt met het uitvoeren van herstelprogramma's. Leiderschap van de kant van de

overheid is nodig om banen te kunnen creëren, het puin te ruimen, de huizen te herstellen en land toe te wijzen aan mensen die willen herbouwen en/of terugkeren naar hun oorspronkelijke woonomgeving. Daarnaast moeten de grote internationale donoren hun beloftes in daden/directe overmakingen omzetten, maar wel op een gecoördineerde wijze. Specifieke donorbelangen mogen niet meer de overhand voeren.

Wederopbouw

Oxfam Novib gaat het komende jaar met SHO-gelden structurele oplossingen voor Haïti financieren. Oxfam zal zich in de komende twee jaar blijven focussen op water, sanitaire voorzieningen, hygiëne en levensonderhoud (voedselzekerheid, inkomen, werkgelegenheid). Belangrijk is dat er meer aandacht komt voor de programma's buiten de kampen en zelfs buiten Port-au-Prince. De herbouw van Port-au-Prince kan niet slagen zonder ook de rest van het land te ontwikkelen. Steun aan landbouwprogramma's hoort daar bij. Verder blijft Oxfam investeren in de samenwerking met lokale autoriteiten (decentralisatie) en nationale en lokale partners. Dat gebeurt naast het direct ondersteunen van de technische diensten van de staat, die een belangrijke functie vervullen om de programma's ook werkelijk duurzaam te maken.

Save the Children

Save the Children is sinds 1978 op Haïti actief, vooral op het gebied van onderwijs en gezondheidszorg. De organisatie had voor de aardbeving al veel ervaring met noodhulp ter plekke. In de afgelopen acht jaar werd een aantal malen grootschalige noodhulp verleend als gevolg van natuurrampen.

Sinds de verwoestende aardbeving van januari 2010 doet Save the Children er alles aan om ervoor te zorgen dat de getroffen kinderen en families op Haïti de hulp krijgen die ze nodig hebben. Met name in de eerste periode na de aardbeving is voor tijdelijke onderkomens gezorgd met het uitdelen van tenten en zeilen. Verder hebben we goederen, zoals dekens en jerrycans, verstrekt die nodig zijn om het dagelijkse leven weer op te kunnen pakken. Ook ontvingen 2.500 gezinnen een hygiëne kit met onder meer een tandenborstel, tandpasta, maandverband en een handdoek. In totaal heeft Save the Children met deze activiteiten 30.000 mensen bereikt.

Complexe omstandigheden

Het opstarten en uitvoeren van de voorgenomen activiteiten wordt regelmatig bemoeilijkt door de complexe omgeving waarin we opereren. Met name in de dichtbevolkte hoofdstad Port-au-Prince zijn er problemen vanwege landrechten, puin en een algemeen tekort aan beschikbare grond. Voordat we kunnen beginnen met het bouwen van klaslokalen, moet het puin zijn opgeruimd en duidelijk zijn dat de eigenaar van het stuk grond de bouw van de lokalen goedkeurt. Zolang dat onzeker is, bestaat het risico dat op het moment dat de lokalen klaar zijn de eigenaar van de grond het gebouw opeist voor andere doeleinden of zelfs weer afbreekt. Ook kostte het tijd voordat het ministerie van Onderwijs het ontwerp van het semi-permanente klaslokaal goedkeurde. Die goedkeuring is nodig voor de erkenning en ondersteuning van deze scholen door het ministerie.

Wederopbouw

Naast de noodhulpactiviteiten gaat ook het wederopbouwprogramma van start. Save the Children zal met SHO-gelden een tweejarig wederopbouwprogramma op het gebied van onderwijs financieren. In dit programma gaat Save op vijf scholen ruim 25 semi-permanente (aardbevings- en orkaanbestendige) klaslokalen bouwen. De klaslokalen worden volledig ingericht en de scholen krijgen goede sanitaire voorzieningen. Daarnaast krijgen leraren een training hoe ze kunnen zorgen voor een veilige en beschermde schoolomgeving. Ook worden 22 centra opgezet gericht op de ontwikkeling van kinderen in de leeftijd van 3 tot 6 jaar, een vorm van peuter-/kleuteronderwijs. De eerste trainingen hebben plaatsgevonden en de eerste materialen voor het bouwen van de klaslokalen zijn besteld.

In de eerste twee jaren zal Save the Children ruim 6.000 kinderen met dit programma gaan bereiken. Uiteraard blijven de klaslokalen en centra na afloop van het programma staan, waardoor nog ruim 35.000 kinderen van dit programma zullen profiteren.

Tear

Tear werkt samen met Tearfund en verschillende lokale partners in een rampen- managementprogramma om hulp te bieden aan de slachtoffers op Haïti. Tearfund is al enige jaren werkzaam in het getroffen gebied en heeft een team dat gespecialiseerd is in het opzetten van noodhulpactiviteiten.

Resultaten

Tear heeft via haar partner World Relief de dagen direct na de aardbeving ondersteuning geboden aan het King's Hospital in Mais Gaté. Dit ziekenhuis was nog niet geopend, maar is door de aardbeving vervroegd in gebruik genomen. De dienstdoende chirurg heeft aan de lopende band in de tuin van het ziekenhuis patiënten behandeld en zelfs geopereerd. World Relief heeft verder in Cité de Soleil voor schoon drinkwater gezorgd. Via Tearfund zijn ook SHO-gelden besteed in de Léogane-regio. Aan 1.500 boeren zijn zaden en gereedschap uitgedeeld. Daarnaast hebben 1.600 huishoudens voedsel en gezondheidspakketten en kookgerei ontvangen. In de regio's Delmas, Carrefour, Cité de Soleil en Petion Ville zijn aan 500 huishoudens kleine geldbedragen gegeven om in hun basisbehoeftes te kunnen voorzien. Verder is aan 191 ondernemers financiële steun verleend om een doorstart te kunnen maken. Uit veel reacties van betrokkenen blijkt dat

ze door de hulp een gevoel van waardigheid hebben gehouden. Tearfund heeft ook 264 toiletten gebouwd bij 68 scholen. Daarnaast konden met het leveren van materialen 75 scholen worden heropend.

Complexe omstandigheden

Het uitvoeren van geld-voor-werk programma's met als doel het opruimen van puin heeft vertraging opgelopen, omdat het lastig was een goede lokale manager te vinden. Verder is het lastig om goede ingenieurs te vinden om meer complexe water- en sanitatieprojecten uit te voeren, vanwege de plotselinge hoge vraag naar professionals.

“Pastor George is een oude, donkere man. Zo een-tje die je wel op postkaarten vindt. Nette zwarte schoenen, een stoffige te wijde pantalon, overhemd en op z’n getekend gezicht een brede lach met weinig tanden. Op z’n hoofd draagt hij een hoed. Naast pastoor is George ook directeur van zeven scholen. In totaal heeft hij negen klassen met onderbouwleerlingen en zes met bovenbouwleerlingen onder zijn hoede. In totaal zo’n 400 kinderen. Deze leerlingen waren verdeeld over twee gebouwen, waarvan er een door de aardbeving compleet is verwoest. Gelukkig was er op dat moment geen school en is er niemand gewond geraakt of erger. Maar de kinderen van de onderbouw konden niet meer naar school. George is iemand die graag helpt, maar tegelijk ook van aanpakken houdt. George is iemand die anderen weet te motiveren. Enkele dagen na de aardbeving heeft hij samen met kinderen en vrouwen de brokstukken opgeruimd, zodat er alleen nog de vlakke fundering lag. Via via kreeg hij van iemand uit Port-au-Prince zeilen en heeft hij zelf twee grote tenten gebouwd die als kerk en school kunnen dienen. Tearfund bracht hem materialen om toiletten te bouwen en zou hem ermee helpen, maar George had bijna alles al af op de morgen dat Tearfund aankwam. George is een voorbeeld van de veerkracht van de Haïtianen. Het heft in eigen hand nemen en je niet afhankelijk opstellen. George leert de kinderen goed om te gaan met de natuur om hen heen met het onderhouden van groentetuintjes en het kweken van inheemse boomsoorten. Hij werkt samen met een organisatie om herbebossing te stimuleren. Verder heeft hij een kweekvijver voor vissen opgezet, zodat de inwoners van het dorp in hun eigen voedsel kunnen voorzien en tegelijk ook een inkomen verdienen. Tearfund ondersteunt George bij z’n werkzaamheden met het leveren van materialen.”

Wederopbouw

De wederopbouwplannen bestaan uit het bouwen van 420 permanente huizen in de Léogane-regio. Naast deze huizen zullen er ook drie scholen worden gebouwd. Uit een inventarisatie die Tear heeft uitgevoerd, blijkt er voornamelijk behoefte te bestaan aan onderdak, scholing, werkgelegenheid, water en sanitaire voorzieningen. Naast de bouw van scholen zal Tearfund dus ook doorgaan met het uitvoeren van geld-voor-werk programma’s die met name gericht zijn op het opruimen van puin. Verder is Disaster Risk Reduction een onderdeel van scholing om mensen beter voor te bereiden op mogelijke rampen in de toekomst. De water- en sanitatie-programma’s bestaan voornamelijk uit het bouwen van toiletten, het geven van voorlichting en het opzetten van systemen om regenwater op te vangen en te gebruiken.

Terre des Hommes

Terre des Hommes biedt hulp op Haiti via haar zusterorganisatie Terre des Hommes Lausanne. Deze organisatie werkt al ruim twintig jaar in Haïti. De activiteiten richten zich op het zuiden en westen van het land met de nadruk op het beschermen van kinderen.

Resultaten

In Les Cayes, het zuiden van Haïti, waar Terre des Hommes al ruim 20 jaar actief is, waren de effecten van de aardbeving indirect zichtbaar. Veel mensen uit de hoofdstad die oorspronkelijk uit Les Cayes komen of die daar familie hebben wonen, zijn er naartoe gevlucht. Daardoor is de populatie van de stad enorm gestegen. Daar waar bijvoorbeeld eerst zes familieleden één huis deelden, woonden er nu van de een op de andere dag 23 op een kluitje. Bovendien moesten die families rondkomen van hetzelfde inkomen en dezelfde hoeveelheid voedsel. Dat heeft voor meer ondervoeding gezorgd dan vóór de aardbeving, voornamelijk bij jonge kinderen, zwangere vrouwen en moeders die borstvoeding geven. Daarnaast woonden mensen zó dicht op elkaar dat het risico om bepaalde ziektes op te lopen, toenam. Terre des Hommes heeft met het verstrekken van sanitaire voorzieningen, schoon drinkwater en voorlichting over hygiëne de gezondheidssituatie van mensen verbeterd.

Complexe omstandigheden

Terre des Hommes heeft in haar werkgebieden meer kunnen realiseren dan in eerste instantie gepland. Weliswaar niet zonder dat zich een aantal moeilijkheden heeft voorgedaan. De bouw van T-shelters werd bijvoorbeeld bemoeilijkt door het vertraagde proces om alle bouwvergunningen rond te krijgen. Juridische zaken omtrent landrechten waren nogal eens tijdrovend. Vertragingen konden zoveel mogelijk worden beperkt door goed te plannen.

In het gezondheids- en voedingsprogramma van Terre des Hommes is het lastig geweest om gekwalificeerd lokaal personeel te vinden voor het Therapeutische Voeding Centrum voor kinderen met ernstige ondervoeding. Door de aanwezigheid van veel NGO's werkzaam in de gezondheidssector is de hoeveelheid beschikbaar personeel op de arbeidsmarkt beperkt.

Eén van de grootste uitdagingen was het opzetten van een systeem om kinderen te beschermen. De noodhulp situatie heeft de capaciteit van families om verantwoordelijkheid te nemen hun kinderen te beschermen, ernstig beschadigd. Het gebrek aan gedecentraliseerde diensten tot kinderbescherming op het platteland maakt het extra moeilijk hier verandering in te brengen.

Cholera

Sinds de cholera-uitbraak heeft Terre des Hommes haar activiteiten in de WASH- (water, sanitaire voorzieningen en hygiëne) en de gezondheidssector versterkt. Daarbij ligt de nadruk op het geven van voorlichting over een goede hygiëne en het voorkomen van cholerabesmetting bij ondervoede kinderen die Terre des Hommes in haar Therapeutische Voeding Centrum behandelt.

Wederopbouw

De wederopbouw zal zich voornamelijk richten op gezondheid en voeding, water en sanitaire voorzieningen en bescherming van kinderen in Les Cayes. In Les Cayes is Terre des Hommes het referentiecentrum voor kinderbescherming, kinderrechten en het tegengaan van ondervoeding bij (jonge) kinderen.

UNICEF Nederland

UNICEF Nederland besteedt de SHO-gelden via haar internationale koepelorganisatie. UNICEF is de kinderrechtenorganisatie van de Verenigde Naties en is al jaren aanwezig op Haïti om de kinderen in het land een betere toekomst te geven. Naast de directe hulpverlening aan de getroffen bevolking, coördineert UNICEF noodhulp en wederopbouw in de sectoren voeding, onderwijs, kindbescherming en water en sanitaire voorzieningen.

Resultaten

Een jaar geleden heeft een aardbeving die slechts 35 seconden duurde het leven in Haïti stilgezet. Die 35 seconden op 12 januari 2010 zullen gevolgen hebben voor vele generaties kinderen op Haïti. Nog steeds leven meer dan 1 miljoen mensen op Haïti in ruim 1.200 opvangkampen, waaronder 380.000 kinderen.

Gezondheidszorg

UNICEF en haar partners hebben met vaccinatiecampagnes bijna 1.940.000 kinderen ingeënt tegen onder andere mazelen, DTP en polio. Tegelijkertijd kregen de kinderen vitamine A, ter verhoging van hun weerstand. UNICEF zorgt er ook voor dat de landelijke standaard vaccinatieprogramma's weer opgezet worden.

Voeding

Haïti had al te kampen met chronische ondervoeding en de aardbeving heeft dit alleen maar versterkt. UNICEF heeft het ministerie van Gezondheid ondersteund bij het opzetten van een landelijk protocol ter behandeling van chronische ondervoeding, maar ook ter voorkoming ervan. In 107 'babyvriendelijke tenten' zijn voedingsadviezen gegeven aan moeders en kinderen. Ondervoede kinderen zijn direct behandeld. Op dit moment wordt ervoor gezorgd dat de zorg in de babyvriendelijke tenten verhuist naar de permanente gezondheidszorgvoorzieningen. Meer dan 102.000 baby's (onder de twaalf maanden) en meer dan 48.900 moeders zijn behandeld en hebben voedingsadviezen gekregen.

Water en sanitaire voorzieningen

Op het hoogtepunt van de nasleep van de aardbeving heeft UNICEF dagelijks voor 8,3 miljoen liter water gezorgd voor bijna 680.000 mensen. Dit is gelijk aan een rij vrachtwagens met een lengte van 160 voetbalvelden. Van de 1,2 miljoen mensen die door alle hulporganisaties zijn voorzien van water, heeft UNICEF meer dan de helft voor haar rekening genomen. Vanaf mei 2010 is UNICEF zich steeds meer gaan concentreren op duurzame oplossingen, waaronder het repareren en het uitbreiden van het waterleidingnetwerk.

Onderwijs

Circa 5.000 scholen zijn door de aardbeving getroffen, waardoor het hele onderwijssysteem werd stilgelegd. Om alle kinderen weer naar school te kunnen laten gaan, hebben UNICEF en haar partners 1.600 tenten opgezet waarmee tijdelijke klaslokalen konden worden gemaakt. Op 5 april zijn 600 scholen heropend. 325.000 kinderen en 42.000 docenten kunnen daardoor weer naar school en aan het werk.

Kinderbescherming

Hulp aan kinderen die hun ouders of verzorgers verloren waren, was een grote zorg in de eerste uren en dagen na de aardbeving. Veel kinderen zijn opgevangen door (verre) familie, kennissen en burens. Voor de meest acute gevallen hebben UNICEF en haar partners gezorgd voor identificatie, registratie en hereniging van deze kinderen met hun ouders en verzorgers. Tot op heden zijn 4.948 kinderen geregistreerd en 1.265 daarvan zijn met hun ouders herenigd. UNICEF richt zich ook op de opbouw van nationale kindbeschermingssystemen. UNICEF heeft voor 56,1 miljoen dollar aan essentiële goederen ingekocht voor kinderen. Hierbij gaat het onder andere om tenten, medicijnen/vaccins, waterzuiveringstabletten, les- en leermateriaal.

Cholera

Op dit moment is de strijd tegen cholera de grootste prioriteit voor het overleven van kinderen op Haïti. UNICEF steunt een netwerk van 72 cholera-behandelcentra, 5.000 scholen, 300 kindvriendelijke voedingscentra en meer dan 700 zorgcentra waar zeep en waterzuiveringstabletten worden uitgedeeld en waar patiënten worden behandeld met ORS. Ter preventie worden gezondheidswerkers ingezet om lokale gezondheidscentra te ondersteunen bij het geven van voorlichting en het behandelen van de kinderen.

Complexe omstandigheden

Een zich constant verplaatsende mensenstroom, de snelle verspreiding van cholera en de sociale onrusten na de verkiezingen vormen nog steeds grote uitdagingen voor Haïtiaanse kinderen. Behalve de aardbeving, blijven de maatschappelijke verschillen die Haïti al decennia parten spelen de algehele stabiliteit en ontwikkeling van het land belemmeren. Niet alleen is de cholera-uitbraak levensbedreigend, ze kan er ook voor zorgen dat bij de bevolking elk sprankje hoop vervliegt.

Wederopbouw

UNICEF's hulp- en wederopbouwprogramma is opgenomen in het Integrated Strategic Framework (ISF) programma van de Verenigde Naties voor de periode 2010-2012. Voor de wederopbouw ligt de focus van UNICEF op onderwijs, voeding en kindbescherming.

World Vision

World Vision werkt al vanaf 1978 in de meest kwetsbare gebieden op Haïti. Haar Area Development Programma streeft naar duurzame ontwikkeling van de gemeenschappen.

Resultaten

In de noodhulpfase heeft World Vision aan 350.448 mensen non food items uitgereikt.

Vanuit Nederland zijn de SHO-gelden ingezet voor onderdak. 22.000 mensen zijn voorzien van plastic zeilen, slaapmatten, muskietennetten, matrassen, dekens en keukensets.

In de fase daarna worden spullen uitgereikt aan de mensen die door de omstandigheden (veiligheid of een landeigenaar die zijn eigendom weer opeist) moeten verhuizen vanuit het kamp waar ze in eerste instantie zijn opgevangen door World Vision. De mensen ontvangen spullen, zoals hout, spijkers en balken, die ze kunnen gebruiken om hun eigen huis te verbeteren of om op een andere plaats een onderkomen te kunnen bouwen.

Cholera

World Vision is actief in het bestrijden van cholera. De fondsen van SHO worden daarvoor niet ingezet. Voor de financiering van dat programma gebruikt World Vision andere bronnen.

Complexe omstandigheden

World Vision had sneller meer mensen willen helpen. De logistieke uitdagingen waren enorm. De luchthaven kon de capaciteit amper aan en puin versperde veel wegen in en om Port-au-Prince. De hulp kwam hierdoor niet zo snel op gang als gewenst. De hulpgoederen die World Vision ontving, lieten soms te wensen over, waardoor World Vision niet de kwaliteit kon leveren die als standaard wordt gehanteerd.

Na de initiële noodhulpfase heeft World Vision een begin gemaakt met de constructie van tijdelijke onderkomens. Nog steeds zijn de omstandigheden op Haïti niet optimaal. In een ideale situatie had World Vision deze mensen gewone huisvesting aangeboden, maar dat is op dit moment nog niet haalbaar.

Wederopbouw

Nog steeds zitten er heel veel mensen in de kampen die vlak na de ramp door World Vision zijn opgezet. Mensen zijn er niet echt veilig, vatbaarder voor ziektes en kwetsbaar voor de veranderende weersomstandigheden. Waar mogelijk krijgen mensen spullen om hun eigen huis bewoonbaar te maken. Daarbij gaat het om huizen in Port-au-Prince die nog te repareren zijn. De bouwmaterialen hiervoor worden gefinancierd met SHO-geld. Binnen dit programma krijgen mensen ook een training aangeboden waarin ze leren met de verstrekte materialen veilig te bouwen.

Sommige kampen staan op land waarvan de eigenaren nu willen dat de mensen vertrekken. World Vision biedt deze mensen een oplossing door bouwmaterialen aan te bieden. Zo kunnen zij op een andere plek een beter onderkomen bouwen.

Plan Nederland

Plan is lid van Plan Internationaal en sinds 1973 actief op Haïti. Voor de aardbeving had Plan op Haïti 1 internationale en ongeveer 120 lokale medewerkers.

Resultaten

In de eerste maanden na de aardbeving heeft Plan een noodhulp- en wederopbouwprogramma ontworpen voor de periode 2010-2011. Gedurende de noodhulpfase ligt de nadruk op de eerste overlevingsbehoeftes van kinderen, families en verzorgers die slachtoffer van de aardbeving zijn. Hierbij verleent Plan ondersteuning voor tijdelijk onderdak, installatie van drinkwater en sanitaire voorzieningen, distributie van voedsel en andere producten, kindbescherming en onderwijs. Plan coördineert de activiteiten met de nationale en lokale overheden op Haïti en met de internationale gemeenschap door deelname aan het Verenigde Naties (VN) clustersysteem.

De SHO-bijdrage van Plan kwam ten goede aan circa 7.800 kinderen, jongeren en volwassenen.

Onmiddellijk na de aardbeving moest Plan Haïti snel omschakelen van structurele ontwikkelingsprogramma's naar humanitaire hulp. Met logistieke steun van Plan Dominican Republic kon Plan Haïti

met SHO-gelden tenten, hygiëne kits en voedselpakketten beschikbaar stellen voor 1.300 families (onderdeel van in totaal 6.870 families) verspreid over verschillende kampen. Ongeveer een maand na de aardbeving verschoof onze aandacht naar water en sanitatie, gezondheidszorg, onderwijs en kindbescherming.

Kort na de ramp ontving Plan een Canadese donatie met een waarde van 13 miljoen dollar aan geneesmiddelen, inclusief ORS (zout/suikeroplossingen tegen uitdroging). De Wereld Gezondheidsorganisatie WHO en de Pan American Health Organization zorgden voor het vervoer.

Plan kreeg de verantwoordelijkheid de gezondheidszorg in het grootste kamp in Port-au-Prince te verzorgen. Verder bouwde Plan slaapplekken voor de gezondheidswerkers en gezondheidsklinieken voor zwangere vrouwen. De nadruk lag op preventieve zorg, mobiele vaccinaties en mobiele klinieken. In de maanden na de aardbeving zijn in de klinieken 7.160 mensen behandeld.

De bescherming van kinderen was een van de prioriteiten van Plan. Samen met lokale partners, jonge vrijwilligers en de overheid was Plan actief om kinderen met hun ouders of andere familieleden te herenigen. Het grootste risico voor kinderen zijn de overvolle en onhygiënische kampen. Vooral meisjes en vrouwen lopen gevaar om daar lastig gevallen te worden. Daarom heeft Plan zich sterk gemaakt om de politie bewust te maken van dit gevaar om zo kinderen, meisjes en vrouwen beter te beschermen.

Een andere prioriteit voor Plan was het geven van psychosociale hulp aan de overlevenden van de aardbeving. Een belangrijk element van die hulp bestond uit het creëren van veilige kindvriendelijke ruimten. Daar kunnen kinderen en ook moeders zich even afzonderen als alles hen teveel wordt. Door middel van verschillende activiteiten worden kinderen geholpen om hun normale ritme te hervinden. Plan bouwde dertig van deze ruimten in Jacmel en Croix-des-Bouquets. De centra worden bemand door jongeren tussen 15 en 24 jaar die zich tot begeleider hebben laten opleiden.

Complexe omstandigheden

Na de aardbeving was de omschakeling voor Plan van de normale werkwijze naar noodhulp niet eenvoudig. Niet alleen was Plans infrastructuur grotendeels weggefallen, ook waren de medewerkers zelf getraumatiseerd door verlies van dierbaren. De coördinatie en samenwerking met lokale en internationale organisaties en de VN ging niet vanzelf en vergde veel tijd en inspanning.

Wederopbouw

In de wederopbouwfase ligt de eerste prioriteit van Plan bij kindbescherming en onderwijs, inclusief activiteiten op het gebied van zorg en ontwikkeling voor de jongste kinderen. Een secundaire prioriteit is het uitvoeren van gezondheidszorgprogramma's op het gebied van moeder- en kindzorg, seksuele gezondheid voor jongeren en economische zekerheid. Daarnaast biedt Plan ondersteuning bij de aanleg van infrastructuur (tijdelijk/permanent) en het uitvoeren van een deel van de onderwijs- en gezondheidszorgactiviteiten. Verder werkt Plan aan het verbeteren van de weerbaarheid van mensen en gemeenschappen voor toekomstige rampen (Disaster Risk Reduction) en het verlenen van psychosociale ondersteuning voor kinderen om het trauma van de aardbeving te verwerken.

Dorcas

Op Haïti ondersteunt Dorcas via haar partner CRWRC de hulpactiviteiten. Deze activiteiten richten zich op de getroffen inwoners van Léogane en Gressier.

Resultaten

In de regio Léogane/Gressier ondersteunde Dorcas meer dan 3.100 huishoudens (meer dan 17.000 personen) met het verstrekken van zeilen en hulp bij de reparatie van hun woning. Er zijn 13 waterputten aangelegd en gerepareerd en 13 openbare toiletten gebouwd. Meer dan 3.100 huishoudens ontvingen middelen om noodzakelijke spullen aan te schaffen, zoals pannen, gereedschap en eetgerij. Ook door de steun van CRWRC.

Deze partner van Dorcas ondersteunt gezinnen als die van Baby Marvins met bijvoorbeeld zeilen voor hun tijdelijke woning en giften om huishoudelijke spullen te kopen. Verder biedt CRWRC psychosociale zorg om met het trauma van de aardbeving om te gaan en kijkt samen met betrokken huishoudens wat er in de wederopbouwfase nodig is als er nieuwe vervangende woningen gebouwd zullen worden.

Baby Marvins en zijn grootmoeder Syltane Decime hebben de aardbeving samen met nog zeven familieleden overleefd. Ze konden hun compacte cementen huis nog op tijd ontvluchten. Baby Marvins was vlak voor de aardbeving ziek geworden en had koorts. Na de aardbeving is hij naar een medisch centrum gebracht. Van daar is hij doorverwezen naar een ziekenhuisboot waar hij vijf dagen lang is behandeld. Nu blaakt hij weer van gezondheid. Marvins' vader bouwde een tijdelijke woning van gevonden materialen, hout en palmen. De ijzeren platen van het oude huis gebruikte hij als dak voor de tijdelijke woning. Voor de aardbeving had het gezin een winkeltje. De voorraden verdwenen onder het puin, waardoor de verkoop kwam stil te liggen. Geld om nieuwe voorraden te kopen is er niet. Ook maken de ouders zich zorgen of ze hun kinderen wel naar school kunnen sturen en hulp kunnen krijgen bij het bouwen van een nieuw huis. Grootmoeder Decime ziet de toekomst echter met vertrouwen tegemoet.

Complexe omstandigheden

Het voorzien in (semi-)permanent onderdak heeft vertraging opgelopen. Gelijktijdig met het uitdelen van de zeilen (noodonderdak), concludeerde men dat het semipermanent onderdak een langduriger karakter moest hebben en werd een ontwerp gemaakt voor huizen die ten minste drie jaar meegaan en waarvan het fundament tegen aardbevingen en orkanen bestand is. Door dit proces heeft dit deel van het project aanzienlijke vertraging opgelopen. Vanwege de verwevenheid van semi- en permanent onderdak is deze interventie deels verplaatst naar de wederopbouwfase.

Wederopbouw

De wederopbouwplannen van Dorcas bestaan uit de bouw van 400 huizen met toiletten. De huizen hebben een aardbevingsbestendig fundament en zijn verder van hout. Op termijn kan het hout worden vervangen door duurzamere materialen en kunnen de huizen ook worden uitgebreid. Ook wordt er training gegeven over aardbevingsbestendig bouwen. Daarnaast is er extra aandacht voor de rechten van huurders, die bij dit soort projecten vaak buiten de boot vallen omdat ze voor de aardbeving geen grond en of huis bezaten.

Leger des Heils

De internationale koepel van het Leger des Heils is al sinds 1950 actief op Haïti met klinieken, voedingscentra en kindehuizen. De organisatie heeft de capaciteit om direct na een ramp mensen te mobiliseren en een hulpprogramma op te zetten.

Resultaten

Na de aardbeving startte het Leger des Heils haar hulpverlening in een steeds groter wordend tentenkamp in Place de la Paix in Port-au-Prince. Het Leger des Heils had zich al eerder bezig gehouden met het verstrekken van medische hulp, voedsel, water en onderdak, met name in de wijk Delmas 2 waar de organisatie al 60 jaar werkzaam is. Maar langzamerhand richtte het Leger des Heils zich op het welzijn van de groep ontheemden, direct in de nabijheid van haar gebouwen. Het Leger was in staat leiding te geven aan de hulpverlening aan deze grote groep mensen en werkte daarbij samen met andere NGO's. Concern Worldwide verleende de technische hulp voor goede sanitaire voorzieningen en hygiëne. Ook werd er gezorgd voor elektriciteit en drinkwater in het kamp. Het Leger des Heils kreeg de leiding van alle activiteiten in het kamp en zag toe op een ordelijk verloop van het dagelijkse leven in het kamp.

De eerste taak was het registreren van alle personen en het zorgen voor een goede logistiek voor de levering van hulpgoederen. Door de samenwerking met en de support van UPS, implementeerde het Leger des Heils een elektronisch kaartleessysteem, waarvoor iedere bewoner was gefotografeerd en een plastic ID-kaart had gekregen. Deze kaart geeft de drager toegang tot goederen en diensten passend bij zijn of haar situatie. Vervolgens werd een kampcomité gevormd dat diende als schakel tussen de hulpverleners en de kampbewoners. Daarbij functioneerde het Leger des Heils als coördinator van de verschillende hulpverleningsorganisaties. Een andere taak was het zorgen voor een veilige situatie in het kamp onder meer door het onderhouden van de verlichting en het draaiende houden van de generatoren. Voor het toezicht tijdens de nachtelijke uren werden mensen vanuit de kampbevolking als bewaker aangesteld.

Het Leger des Heils ziet het als een van haar taken om de kinderen op Haïti weer zo snel mogelijk naar school te krijgen. Op een van de grootste scholen die het Leger des Heils in Port-au-Prince ondersteunt, zijn schooltenten neergezet.

En op het terrein van bestaande, maar zwaar beschadigde scholen zijn waar nodig tijdelijke voorzieningen getroffen. Deze capaciteit kon direct worden ingezet zodat kinderen weer onderwijs kregen en de dag op een veilige manier konden doorbrengen. Verder besteedde het Leger des Heils aandacht aan de gezondheid van de kampbewoners, ook voor de langere termijn.

Zo fungeerde de Leger des Heils-kliniek, die al voor de aardbeving aanwezig was, als centrum voor de medische zorg en het monitoren van de algemene gezondheidssituatie van de kampbewoners.

Een andere belangrijke activiteit van het Leger des Heils was het verstrekken van voeding, tenten, kinderbedjes, huishoudelijk- en keukenmateriaal aan kampbewoners. De distributie van deze goederen is langzaam afgebouwd en beperkte zich op het laatst tot de meest kwetsbare kampbewoners. Inmiddels is er alleen nog sprake van zorg voor sanitaire voorzieningen, hygiëne en medische voorzieningen.

Complexe omstandigheden

De snelheid waarmee personeelwisselingen plaatsvonden, maakte het lastig om te zorgen voor continuïteit in de informatievoorziening en de planning van het management.

Het proces om mensen uit het kamp te laten vertrekken, werd ernstig vertraagd door gebrek aan mogelijkheden voor herverplaatsing. Elektriciteitsvoorzieningen waren voortdurend onderhevig aan storingen, maar bleven door reparaties toch werken.

Wederopbouw

Er wordt gewerkt aan een plan om twintig door de aardbeving getroffen scholen te herbouwen of te renoveren in samenwerking met ICCO & Kerk in Actie. Verder wordt in samenwerking met ICCO & Kerk in Actie een programma ontwikkeld voor emotionele ondersteuning aan jonge kinderen en jong-volwassenen.

CARE Nederland

**CARE Nederland is onderdeel van CARE International.
Deze organisatie telt 70 landenkantoren over de hele wereld
en heeft jarenlange ervaring met werken op Haïti.**

Resultaten

Door het wegvallen van sociale controle en een verminderd functioneren van het politie-apparaat neemt in noodsituaties vrijwel altijd het seksueel en huiselijk geweld tegen vrouwen toe. Zo ook na de aardbeving op Haïti, waar de moraal op dat gebied toch al niet hoog was. In de noodhulpfase heeft CARE Nederland een deel van de ontvangen SHO-fondsen aangewend om dergelijk geweld tegen vrouwen en meisjes te voorkomen en de slachtoffers ervan op te vangen. Zo zijn er in tentenkampen sanitaire voorzieningen gerealiseerd voor vrouwen, opvangcentra opgericht waar vrouwen terecht kunnen voor medische en psychologische hulp, en is er op grote schaal (circa aan 200.000 vrouwen) voorlichting gegeven op het gebied van seksuele en reproductieve gezondheid.

Cholera

Als op het gebied van cholerabestrijding geen passende maatregelen worden genomen, dan zal de ziekte zich de komende maanden naar verwachting blijven verspreiden en meer levens eisen. Om dat te helpen voorkomen, wil CARE voorlichtings- en preventiecampagnes onder 300.000 Haïtianen houden, de beschikbaarheid van veilig water en sanitaire voorzieningen verbeteren, en zeep en waterzuiveringstabletten distribueren. Ook zullen lokale organisaties en commissies worden geholpen om grootschaliger en adequater op de epidemie te reageren.

Complexe omstandigheden

Aanvankelijk werd de hulpverlening bemoeilijkt door de slechte bereikbaarheid van de zwaarst getroffen gebieden, schade aan zee- en luchthavens, en een tekort aan voertuigen. Bij het plannen en uitvoeren van wederopbouwwerkzaamheden is afstemming met overheidsinstanties soms lastig doordat het overheidsapparaat is ontwricht en

archieven verloren zijn gegaan. Uiteraard hebben ook de orkaan Tomas, de cholera-epidemie en de politieke ontwikkelingen hun tol geëist wat betreft de voortgang in de hulpverlening.

Wederopbouw

Hoewel de noodhulpfase zeker nog niet is afgerond, is CARE (Nederland) in juli 2010 al wel begonnen met de wederopbouwfase. CARE werkt bij de wederopbouw volgens het building back better principe, zodat de bevolking minder kwetsbaar is voor toekomstige rampen. Dat beperkt zich overigens niet tot preventie tegen natuurrampen, maar zal evengoed betrekking hebben op verbetering van gezondheidszorg-, onderwijs- en nutsvoorzieningen en bestaanszekerheid.

In de wederopbouwfase richt het gezondheidsprogramma van CARE zich voornamelijk op de bouw/herstel en de inrichting van de faciliteiten die nodig zijn voor het verlenen van de gezondheidszorg. Ook wordt geïnvesteerd in goed personeel: traditionele vroedvrouwen worden bijgeschoold zodat ze adequate zorg kunnen verlenen in de huidige situatie. Er wordt voorlichting gegeven over zwangerschap/bevallingen en gezinsplanning. Verder wordt voorlichting gegeven over HIV/SOA-preventie.

SHO-contacten

Actiesecretariaat

Voor vragen over de SHO-actie 'Help slachtoffers aardbeving Haïti' of deze rapportage kunt u contact opnemen met Oxfam Novib via info@giro555.nl of 070-3421727. Voor specifieke informatie over een SHO-(gast)organisatie kunt u contact opnemen met een van de onderstaande persvoorlichters:

SHO-organisaties

ICCO & Kerk in Actie	Saskia Bolt	030 8801573
Oxfam Novib	Jules van Os	070 3421956
Cordaid Mensen in Nood	Jos de Voogd	070 3136268
Nederlandse Rode Kruis	Sebastien Kraaijeveld	070 4455728
Tear	Roeland Boes	030 6969600
Terre des Hommes	Heleen Slob	070 3135000
UNICEF Nederland	Martin de Beer	070 3339379
Save the Children	Marinke Ros	070 3384448
World Vision	Esther van der Leeden	033 4643444

Gastdeelnemers

Care Nederland	Camille Fontyn	070 3105050
Habitat for Humanity	Tirza van Hal	023 5474814
Plan Nederland	Lidia Tiemens	020 5495598
Dorcas	Charlotta Langejan	0228 595900
VNG	Jaap Breugem	070 3738658
Leger des Heils		036 5398102

FOTO'S AANGELEVERD DOOR: CORDAID MENSEN IN NOOD • ICCO & KERK IN ACTIE • NEDERLANDSE RODE KRUIS • OXFAM NOVIB • SAVE THE CHILDREN • TEAR • TERRE DES HOMMES • UNICEF NEDERLAND • WORLD VISION • PLAN NEDERLAND • DORCAS • LEGER DES HEILS • CARE NEDERLAND •

